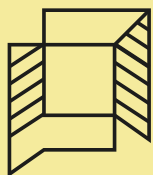

Spacerownik po nowohuckich szyldach i witrynach

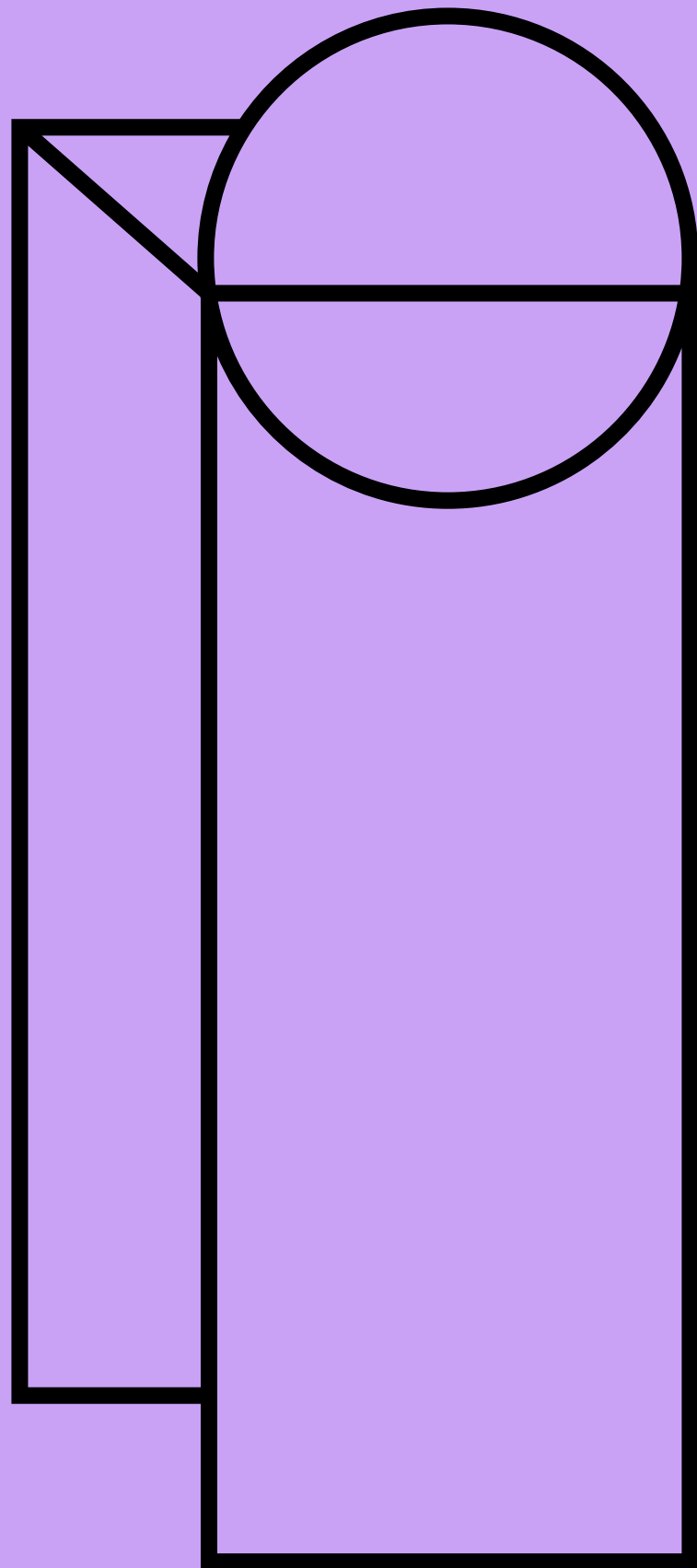
**Spacerownik
po nowohuckich
szyldach
i witrynach**

Kraków, 2021

SPIS TREŚCI

- 7 **Przewodnik
– wstęp**
- 8 **Nowa Huta Parkiem
Kulturowym**
- 10 **Słownik pojęć**
- 15 **Procedury/wskazówki**
- 20 **Spacerownik. Dobre
praktyki: nowe
projekty/przykłady**
- 22 **Mapa biznesów**
- 62 **Kalendarium działań
w projekcie**
- 64 **Statystyki**

Przewodnik

- wstęp

Przedstawiamy podsumowanie działań Nowohuckiego Pogotowia Szyldowego, prowadzonego w ramach realizacji zadania publicznego Gminy Miejskiej Kraków w zakresie rewitalizacji (2021). Mamy nadzieję, że publikacja posłuży za przewodnik i spacerownik jednocześnie. Oddajemy ją w ręce przedsiębiorców, aktywistów i decydentów jako materiał edukacyjny, zbiór najważniejszych informacji, swoiste know-how. Wskazówkami są tu zarówno wizualizacje nowych, zrealizowanych projektów, jak również zebrane doświadczenia i opinie uczestników procesu zmiany. Na początek jednak przypominamy o podstawowych zasadach i dobrych praktykach dostosowywania szyldów i witryn do standardów wynikających z uchwały o Parku Kulturowym Nowa Huta (PKNH).

Oprócz zasadniczego „wiedz/wiem-jak”, dzielimy się również mapą dla miłośników miejskich spacerów: mieszkańców, odwiedzających dzielnicę pieszych oraz rowerzystów, którzy chcieliby wyprawić się szlakiem nowohuckich szyldów.

Liczymy, że to opracowanie stanie się źródłem inspiracji i wiedzy dla zainteresowanych rewitalizacją miast i miłośników lokalnego dziedzictwa.

Nowa Huta Parkiem Kulturowym

2004 wpis do rejestru zabytków

2020 utworzenie Parku Kulturowego Nowa Huta

2022 (przewidywane) uznanie Nowej Huty za Pomnik Historii

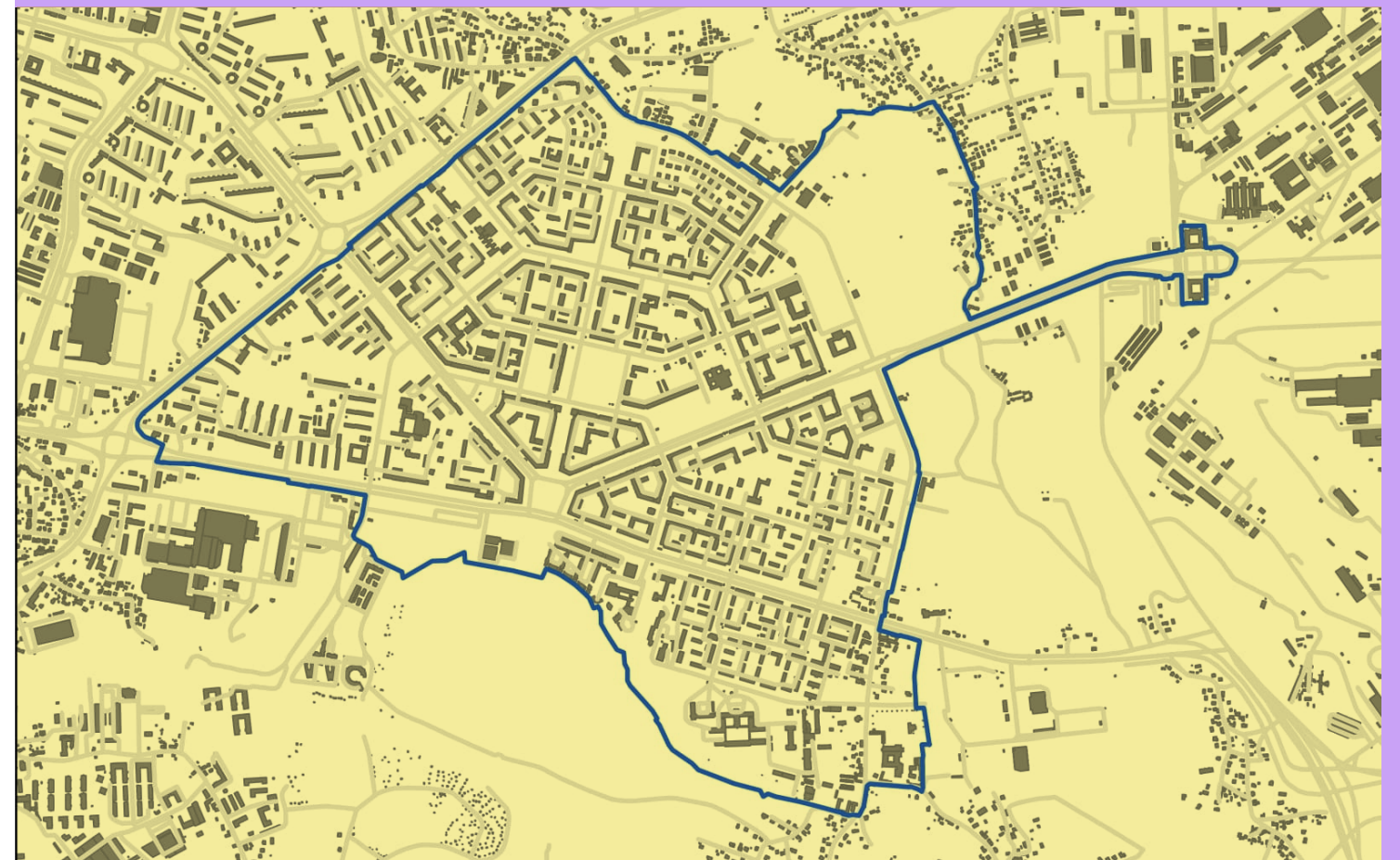
???? (oczekiwane) wpisanie Nowej Huty na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO

Zasady prawne:

	Krakowska uchwała krajobrazowa	Park Kulturowy Nowa Huta
Cel	Ustalenie warunków sytuowania małej architektury, reklam i ogrodzeń	Ochrona krajobrazu i zabytkowego układu urbanistycznego Nowej Huty
Obszar	Miasto Kraków	„stara” Nowa Huta
Wejście w życie	1 lipca 2020	28 listopada 2020
Termin dostosowania	1 lipca 2022	28 maja 2021

→ Mapa granicy Parku Kulturowego

/ „stara” Nowa Huta; Część dawnych wsi Krzesławice i Mogiła; Oś widokowa kombinatu

Słownik pojęć

- **Baner**
zewnętrzny nośnik informacji wizualnej, rozpięty na krawędziach, wykonany z miękkich materiałów, takich jak: tkanina, tekstylia, folia, PCV.
- **Detal architektoniczny**
charakterystyczny, niewielki wyróżniający się fragment budynku, np. element dekoracyjny umieszczony na elewacji budynku.
- **Elewacja**
zewnętrzna powierzchnia ściany budynku ze wszystkimi znajdującymi się na niej elementami, w zależności od położenia podzielona na typy: frontowa, tylna, boczna, południowa, zachodnia itp.
- **Gablota**
oszkłona szafka służąca do wystawiania eksponatów oraz zamieszczania ogłoszeń
- **Gzys**
poziomy element architektoniczny, zwykle profilowany, wysunięty przed lico ściany budynku

- **Kaseton**
podświetlane od wewnątrz urządzenie reklamowe
- **Litery przestrzenne**
pojedyncze litery trójwymiarowe wycinane ze styroduru, pleksi, dibondu, taśmy aluminiowej lub płyt MDF i PCV
- **Markiza**
składane zadaszenie, montowane nad oknami i witrynami, osłaniające przed zmiennymi warunkami atmosferycznymi
- **Neon**
lampa jarzeniowa w postaci szklanej rury wypełnionej gazem szlachetnym, tworząca reklamę świetlną
- **Reklama**
wizualna informacja promująca osoby, przedsiębiorstwa, towary, usługi, przedsięwzięcia, np. baner, billboard, tablica na elewacji, ekran LED, wyklejenie szyby, okrągłak, potykacz
- **Reklama wielkoformatowa**
nośnik reklamowy o dużej powierzchni, powyżej 100 m²
- **Szyld semaforowy (prostopadły)**
urządzenie reklamowe montowane na wysięgniku do elewacji budynku, z płaszczyzną prostopadłą do lica ściany.
- **Szyld**
tablica reklamowa lub urządzenie reklamowe informujące o działalności prowadzonej na nieruchomości, na której tablica reklamowa lub urządzenie reklamowe się znajdują

→ **Witryna**

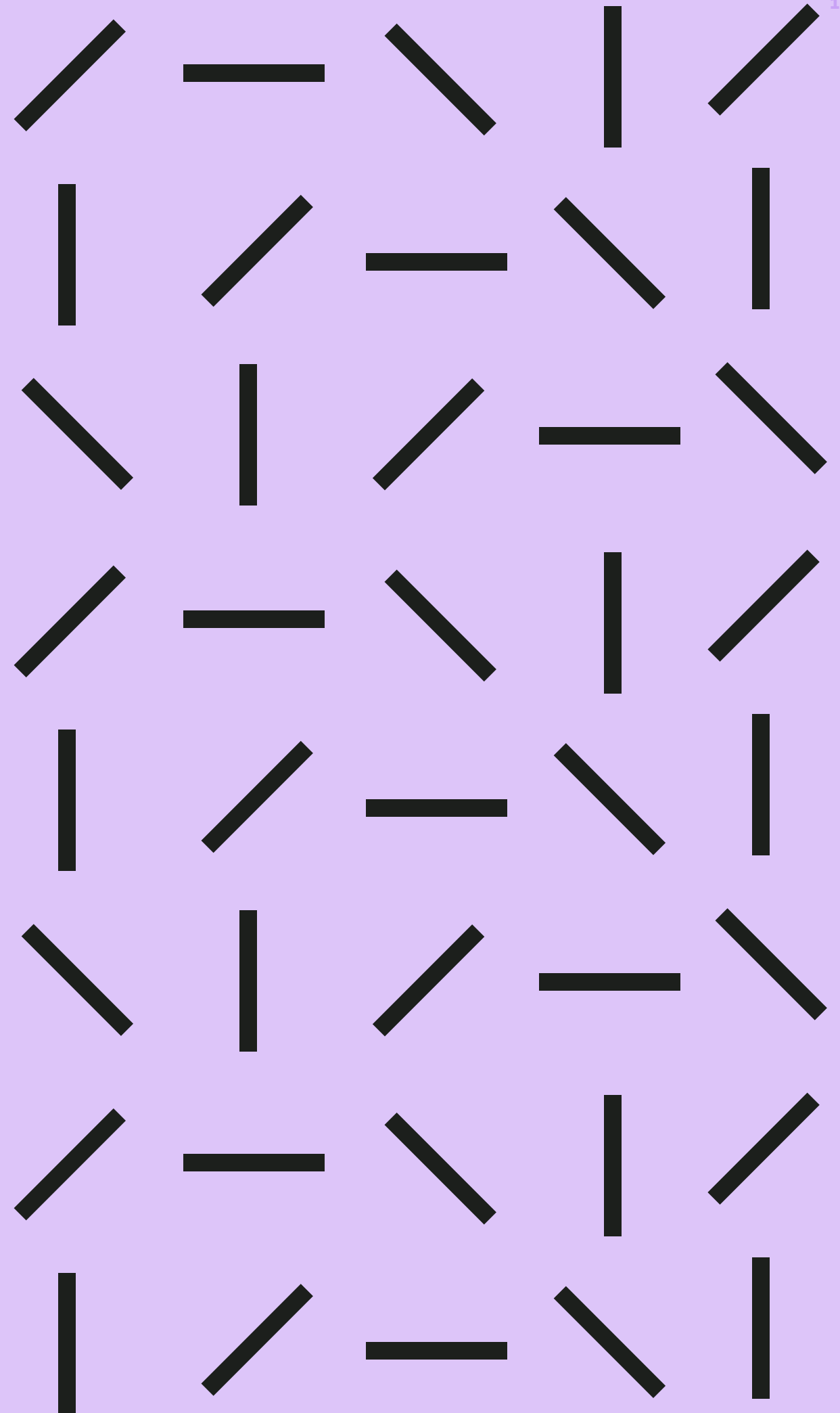
okno sklepowe umożliwiające ekspozycję sprzedawanych towarów

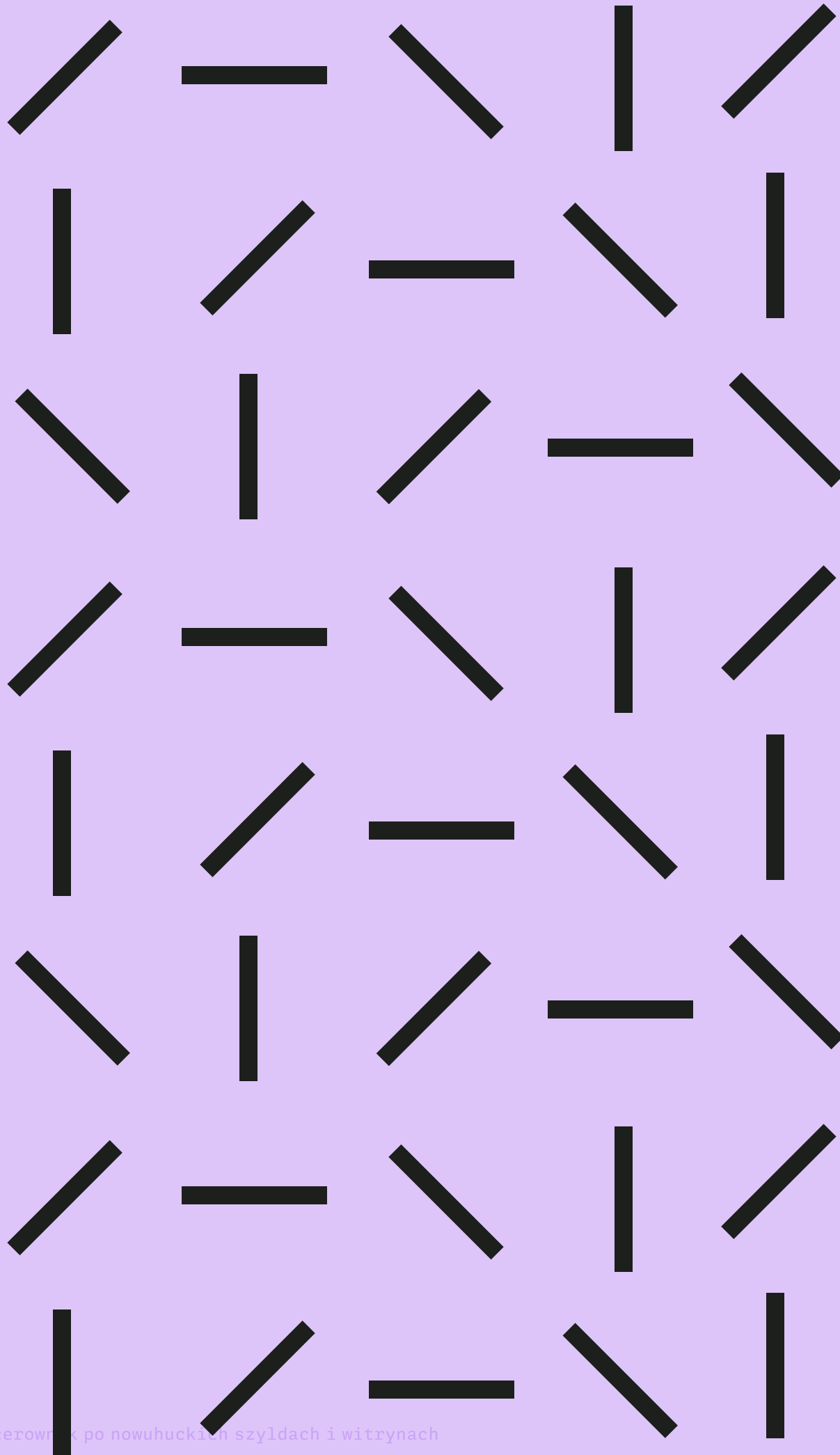
→ **Wyklejka na szybie**

informacja wizualna w formie folii samoprzylepnej wyklejanej na oknie i drzwiach witryny

→ **Wyświetlacz LED**

urządzenie reklamowe zbudowane z diod LED

Procedury /wskazówki

Jak uzyskać pozwolenie na nowy szyld i/lub witrynę w Parku Kulturowym Nowa Huta? Ścieżka postępowania – wskazówki.

- 1. Określ swój **pomysł na szyld**, kierując się Katalogiem dobrych praktyk Parku Kulturowego Nowa Huta.
- 2. Uzyskaj **zgode właściciela lub zarządcy nieruchomości** na umieszczenie szyldu na budynku.
- 3. Sprawdź, czy budynek, na którym chcesz umieścić szyld, znajduje się w **rejestrze zabytków**. Pamiętaj, że wszystkie tzw. jedyńki wokół placu Centralnego (budynki pod adresem os. Centrum A1, os. Centrum B1, os. Centrum C1, os. Centrum D1) są wpisane do tego rejestru.
- 4. Zleć **projekt graficzny** szyldu/witryny, zawierający ich wymiary i materiały, z których zostaną wykonane.
RADA: Wniosek o opinię Plastyka Miasta i Miejskiego Konserwatora Zabytków najlepiej złożyć w tym samym czasie.
- 5. Uzyskaj **opinię Plastyka Miasta**. Po zapoznaniu się z procedurą:
  - a) uzupełnij „Wniosek o wydanie opinii plastycznej”,

b) załącz graficzny, zwymiarowany projekt szyldu (wydruk lub zdjęcie projektu w kolorze),

c) Wniosek i wydruk projektu

– złóż osobiście na dzienniku podawczym

w Urzędzie Miasta Krakowa, os. Zgody 2;

– lub wyślij na adres:

Wydział Kultury i Dziedzictwa Narodowego UMK, Plastyk Miasta,

p. Agnieszka Łakoma, ul. Wielopole 17a, 31-072 Kraków

Wydanie opinii nastąpi do 30 dni.

→ 6. Uzyskaj **opinię Miejskiego Konserwatora Zabytków:**

a) Wyślij mejla na adres mkz@um.krakow.pl, w treści pisząc – **il. 1**

b) Wydanie opinii nastąpi do 30 dni.

→ 7. Jeśli szyld ma znajdować się na budynku wpisanym do

rejestru zabytków, uzyskaj **pozwolenie Miejskiego Konserwatora**

Zabytków. Po zapoznaniu się z procedurą:

a) Uzupełnij wniosek o wydanie pozwolenia;

b) Zgromadź potrzebne załączniki, w tym dokument potwierdzający prawo do lokalu (oryginał lub kopię potwierdzoną notarialnie;

jeśli dokumenty składasz osobiście, możesz zabrać ze sobą oryginał,

a konserwator wykona jego kopię na miejscu);

c) Wniosek wraz z załącznikami

– złóż na dzienniku podawczym w Urzędzie

Miasta Krakowa, os. Zgody 2;

– lub wyślij na adres:

Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków

ul. Biskupia 18, 31-144 Kraków

Wydanie pozwolenia nastąpi nie później niż w ciągu 1 miesiąca

od złożenia wniosku; w sprawach szczególnie skomplikowanych – do 2 miesięcy.

→ 8. **Zgłoś zamiar zainstalowania nośnika** w Wydziale Architektury

i Urbanistyki zgodnie z procedurą, w przypadku szyldów na

obiektach niewpisanych do rejestru zabytków.

UWAGA: Większość dokumentów musi zostać złożona w oryginale.

Szanowny Pan
Jerzy Zbiegień
Miejski Konserwator Zabytków

Dotyczy: wydania opinii
[imię i nazwisko]

Uprzejmie proszę o wydanie opinii
konserwatorskiej dla szyldu... [opis szyldu].

W załączeniu zdjęcie(-a).

Opinię proszę przesłać na adres:

[podaj swój adres e-mail].

Z poważaniem
[imię i nazwisko]

il. 1

- 9. Jeśli szyld ma się znajdować na budynku wpisanym do **rejstru zabytków**, uzyskaj **pozwolenie na budowę w Wydziale Architektury i Urbanistyki** zgodnie z tą procedurą.
 UWAGA: Pamiętaj o dokumencie potwierdzającym prawo do lokalu (oryginał lub kopię potwierdzoną notarialnie; możesz zabrać ze sobą oryginał, a kopia zostanie wykonana na miejscu).
- 10. Uzyskaj zezwolenie Zarządu Dróg Miasta Krakowa, jeśli szyld znajdzie się w pasie drogowym (typ semaforowy/na wysięgniku).
 Po zapoznaniu się z procedurą:
 a) Uzpełnij odpowiedni wniosek;
 b) Zgromadź niezbędne opinie – w tym Głównego Architekta Miasta – zgody i pozwolenia, a także projekt, mapę zasadniczą i in. jako załączniki;
 c) Wniosek wraz z załącznikami
 – złóż osobiście lub wyślij na adres:
 Zarząd Dróg Miasta Krakowa, ul. Centralna 53, 31-586 Kraków
 – prześlij elektronicznie na epuap.gov.pl, załączając wymagane dokumenty do formularza „Pismo ogólne do podmiotu publicznego”. Wydanie pozwolenia nastąpi nie później niż w ciągu 1 miesiąca od złożenia wniosku; w sprawach szczególnie skomplikowanych – do 2 miesięcy.
- 11. Zrealizuj szyld. Pamiętaj, że w przypadku szyldu na fasadzie budynku, musisz się liczyć z dodatkową opłatą, którą ustala i pobiera wspólnota mieszkaniowa.

Linki do procedur:

[Opinia Plastyka Miasta](#)

[Pozwolenie Miejskiego Konserwatora Zabytków](#)

[Zgłoszenie do Wydziału Architektury i Urbanistyki](#)

[Pozwolenie z Wydziału Architektury i Urbanistyki](#)

[Zezwolenie Zarządu Dróg Miasta Krakowa](#)

1

Wydział Kultury i Dziedzictwa Narodowego UMK, Plastyk Miasta,

p. Agnieszka Łakoma,
 ul. Wielopole 17a,
 31-072 Kraków

2

Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków

ul. Biskupia 18,
 31-144 Kraków

3

Zarząd Dróg Miasta Krakowa,

ul. Centralna 53,
 31-586 Kraków

Zweryfikowano i potwierdzono aktualność na dzień 31.12.2021 r.

Spacerownik. Dobre praktyki: nowe projekty/przykłady

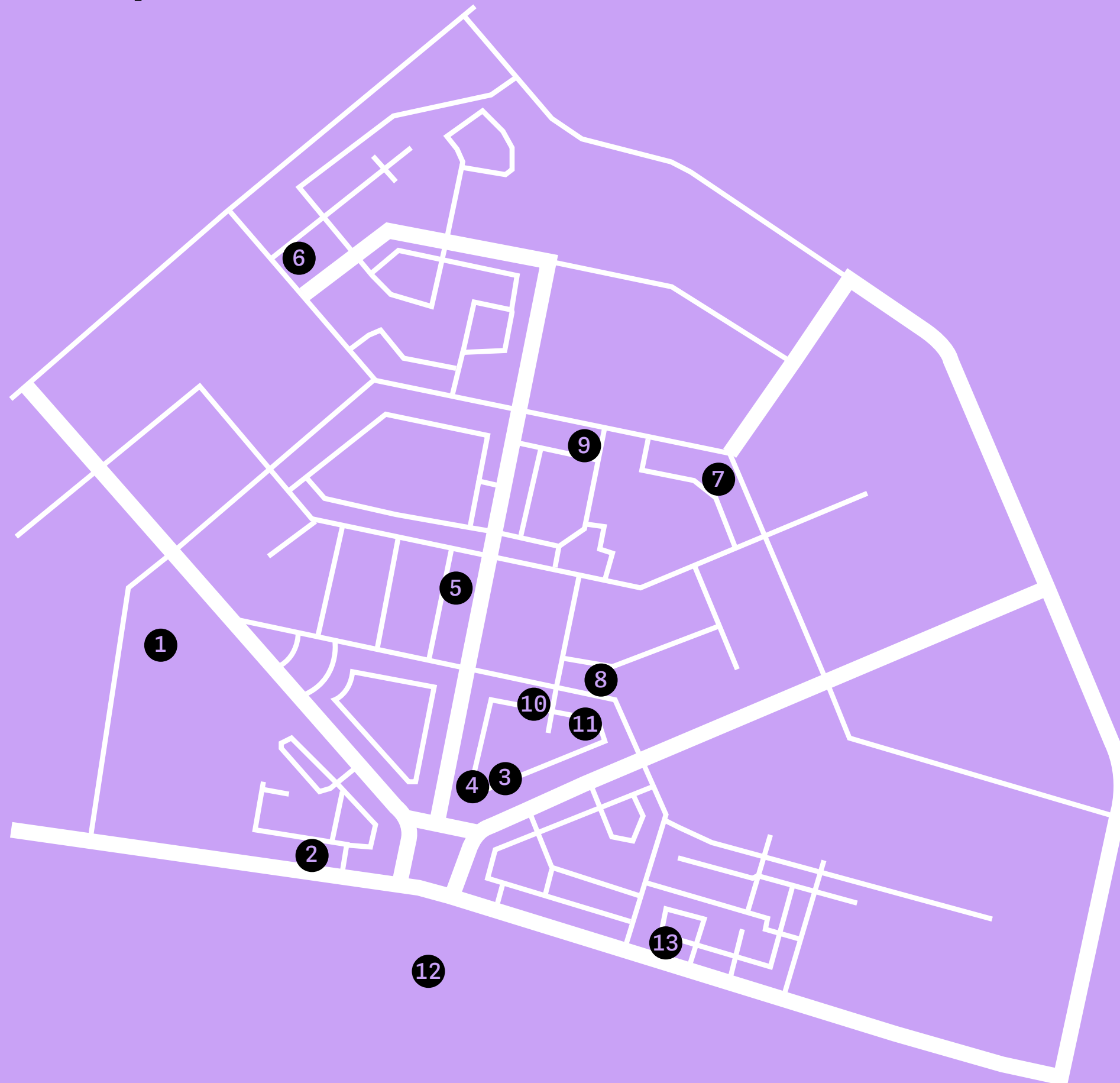
Nowa Huta jeszcze nigdy nie miała własnego spacerownika szlakiem witryn i szyldów, choć jest to temat niezwykle ciekawy i wart uwagi. Potwierdza to aktywność w grupie „Nowohucianie” na portalu Facebook: jak gejzery wybuchają tam dyskusje o dawnym świecie: sklepach, wnętrzach i, oczywiście, neonach. Liczba reakcji w postaci serduszek i kciuków oraz komentarzy, która przekracza kolejne setki, świadczy o uwielbieniu flagowych lokali użytkowych, takich jak Cepelia, Filatelistyka, Jubilatka, Arkadia, Teatr Ludowy, kina Świt i Światowid czy Klub Międzynarodowej Pracy i Książki – rzecz jasna – Skarbnica. W tych nostalgicznych, wspomnieniowych komentarzach mieszkańcy najczęściej piszą o witrynach, o pięknych szyldach i wielkich neonach, które sprawiały, że dzielnica była rozświetlona niczym Las Vegas. To mało znany wątek, dlatego warto w tym miejscu przypomnieć, że to właśnie w Nowej Hucie w latach 70. XX wieku działała w Zakładowym Domu Kultury Huty im. Lenina (obecnie Ośrodek Kultury im. C.K. Norwida) założona przez artystę i społecznika Janusza

Trzebiatowskiego jedyna w Polsce pracownia urządzenia wnętrz. Niestety, ten świat cudownie zaprojektowanych krojów liter w nazwach punktów usługowych bezpowrotnie przeminął. Współczesne fotografie sklepów, restauracji i pomieszczeń biurowych pokazują, jak wiele zmieniło się w dzielnicy, unaoczniają procesy wolnorynkowe i efekty przemian gospodarczych po 1989 roku. Są też dowodem na to, że sporo obiektów o charakterze usługowym zmieniło swoje przeznaczenie. Ponieważ przypisano im inne funkcje, zaczęto przerabiać zarówno ich wnętrza, jak i wygląd zewnętrzny. Najwyrazistszym przykładem tego procesu jest kino Świt. W latach 1990–2000 było to najpopularniejsze nowohuckie kino.

Budynek wzniesiono w latach 1951–1953 według projektu Andrzeja Uniejewskiego. Jest to typowa dla tego okresu budowla z portykiem ozdobionym dwunastoma kolumnami, których kapitele przypominają te egipskie; wiele lat stała przysłonięta płachtami reklamowymi. W nawiązaniu do architektury zewnętrznej, wnętrza kina oraz meble zaprojektował Marian Sigmund wspólnie z Ireną Pać-Zaleśną. Zarówno w sali parterowej, jak i balkonowej postawiono kolumny z kapitelami. Na sufitach zawieszono stylowe świeczniki, a ściany pokryto tkaninami. Na początku 2021 roku właściciel obiektu ogłosił, że planuje reaktywować kino, a w październiku – jako zapowiedź – zawisł nowy neon „Kino”.

Zmiany, polegające na uporządkowaniu przestrzeni publicznej i lokali użytkowych, już się dzieją. Spowodowały je takie narzędzia jak Uchwała krajobrazowa (okres dostosowawczy do jej zapisów upłynie 1 lipca 2022 roku) oraz Uchwała o Parku Kulturowym Nowa Huta (PKNH) (okres dostosowawczy upłynie pod koniec maja 2021 roku). Warto przyjrzeć się tym zmianom i doświadczyć ich, spacerując po „starej” Nowej Hucie.

Mapa biznesów

- 1 Pracownia Jubilerska**
os. Handlowe 5 /s. 26
- 2 CORA i salon obuwia „Elegantka”**
os. Centrum D7 /s. 30
- 3 Sklep obuwniczy**
os. Centrum B1 /s. 32
- 4 AGAT**
os. Centrum B1 /s. 34
- 5 PAW II**
os. Zgody 7 /s. 36
- 5 Świat Dziecka**
os. Zgody 7 /s. 38
- 5 Cafe NOWA Księgarnia**
os. Zgody 7 /s. 42
- 6 Modech**
os. Krakowiaków 4 /s. 44
- 7 Neko**
os. Słoneczne 9 /s. 48
- 8 Huta Stylu**
os. Szklane Domy 1 /s. 50
- 9 Pingwinek**
os. Słoneczne 14 /s. 52
- 10 Serwis rowerowo-narciarski**
os. Centrum B5 /s. 54
- 11 Kawa kwiaty i warsztaty**
os. Centrum B8 /s. 56
- 12 Łancafe**
os. Centrum E25 /s. 60
- 13 Owoce i warzywa**
os. Ogrodowe 12 /s. 62

Pracownia Jubilerska, os. Handłowe 5

Modernistyczny blok z lokalami usługowymi w parterze budynku. Mieszczą się tu między innymi serwis elektronarzędzi, sklep z odzieżą roboczą oraz pracownia złotnicza i sklep jubilerski – wspólny biznes prowadzony przez ojca i syna. Do niedawna informowała o tym reklama na terenie zieleńca ze słynnym murałem Łukasza Lendy. Została usunięta, podobnie jak szyld na wysięgniku oraz szyld „Złotnik” na fasadzie bloku powyżej linii parteru. W nowym projekcie liternictwo i jego kolorystyka odnoszą się do asortymentu sklepu – biżuterii, wyrobów ze złota i srebra. Poza projektem witryny, Anna Węgrzyniak i Katarzyna Cichecka zaprojektowały nowe logo, które informuje o dwóch działalnościach: pracowni złotniczej oraz sklepie jubilerskim. W znaku pojawiają się kształty nawiązujące do błysku klejnotów i metali szlachetnych.

Na drzwiach wejściowych, na wysokości wzroku znajduje się zapraszająca wyklejka z logo oraz godzinami otwarcia lokalu. Na nieużywanych drzwiach od strony pracowni złotniczej został umieszczony napis „Wejście obok” kierujący klienta do właściwych drzwi oraz znak graficzny będący elementem systemu identyfikacji wizualnej. Oznaczenia w tej samej stylistyce, kolorystyce, z pojawiającymi się elementami błysku łączą wizualnie dwie oddzielne witryny.

Wnętrze witryny wypełniają nieregularne kształty eksponujące asortyment oraz nawiązujące do artystycznego charakteru działalności. We wnętrzu witryny pracowni złotniczej znajduje się dodatkowo zasłona – tło dla ekspozycji i osłona dla wnętrza obiektu, konieczna ze względu na charakter pracy pracowni.

CORA i salon obuwia „Elegantka”, os. Centrum D7

Modernistyczny pawilon handlowy z przyklejonym do niego pierwszym w Nowej Hucie wieżowcem, zwanym „helikopterem”. Pawilon jest własnością Zarządu Budynków Komunalnych w Krakowie, w latach 2018 – 2019 został wyremontowany, a sklepy i punkty usługowe zobligowano do dostosowania szyldów i witryn do obowiązujących przepisów. W pawilonie mieszczą się między innymi szkoła nauki jazdy, sklep firmowy Plus, sklep z konfekcją damską CORA i salon obuwniczy. CORA to najdłużej działający w tym miejscu sklep, z otwartą witryną pozwalającą dostrzec wewnątrz z charakterystycznymi modułami nawiązującymi do nowohuckich bram. Ze względu na wcześniejszy remont i dostosowanie się do zasad obowiązujących w PKNH, właściciel nie musiał dokonywać żadnych zmian. Z kolei sklep z obuwem zaskoczy nas zmianami, i to pod wieloma względami. Po pierwsze od teraz ma swoją nazwę: „Elegantka”; do tej pory był to po prostu sklep z obuwem. Nazwę „Elegantka” zaproponowała projektantka Anna Zabdyrska jako siostrzaną w stosunku do „Jubilatki”. Specjalnie na potrzeby sklepu przygotowano nowy krój pisma nazwany Huta. Inspiracją były tablice z nazwami ulic.

Sklep obuwniczy, os. Centrum B1

Salon obuwniczy. Tam był dość oszczędny szyld. To uspokojenie obrandowania wiązało się z realizacją ujęć do filmu: „Maryjki”, i chociaż zdjęcia kręcono w podcieniach, to trzeba było zdjąć czarne naklejki ze złotym napisem „Obuwie”. Napis co prawda wrócił na swoje miejsce, lecz projektantka szyldu Anna Zabdyrska uznała, że jest on zbyt oszczędny – „to nieprawda, że w parku kulturowym wszystko musi być jednolite i pozbawione polotu” – podkreśla autorka nowego szyldu. Zaproponowała ona ciekawe pod względem liternictwa rozwiązanie. W przypadku tego salonu mamy trzy wielkie okna ustawione obok siebie, a to oznaczało jedno: symetryczny napis. Wykorzystano środkowe okno – w tym przypadku szyldem jest wyklejka, w dopuszczonym przez przepisy parku kulturowego rozmiarze, czyli 2 metry kwadratowe. Pośrodku napis „Obuwie”, nad nim „damskie, męskie”, a pod spodem „i dla dzieci”. Tutaj oprócz opinii plastycznej (obowiązkowej) potrzebne było pozwolenie konserwatorskie, ponieważ budynek znajduje się w rejestrze zabytków.

AGAT, os. Centrum B1

Salon jubilerski. Zlokalizowany jest przy placu Centralnym. Ma symetryczny względem drzwi układ okien. Okna wysokie, wydłużone w proporcji. Wszystkie trzy części, wysokie na mniej więcej 5 metrów, są zakończone półokrągło, z czarnymi, stalowymi szprosami w pionie i poziomie. Całość fasady podzielona jest rzędem pilastrów. Poziome rytmy wyznaczają mocno zarysowane gzymsy. Projektantki Anna Zabdyrska i Maria Kozerska, chcąc zrealizować projekt zgodny z założeniami Parku Kulturowego i jednocześnie dopasować się do uwarunkowań architektonicznych lokalu, zdecydowały, że nazwa sklepu stanie się częścią projektu wystawy sklepowej. Dwa napisy, symetrycznie na obu oknach, zostały umieszczone wewnątrz okiennej wnęki, oddalone od szyby. Dodatkowo na drzwiach, w zasięgu wzroku wchodzących do sklepu klientów pojawiła się pojedyncza wyklejka „AGAT” spełniająca funkcję szyldu. Poniżej znalazła się informacja o godzinach otwarcia, możliwości płacenia kartą i o monitoringu. Napis „Agat” miał być elegancki i nowoczesny poprzez swoją prostotę, bez zbędnych elementów, bez odniesień do konkretnych stylów historycznych i dawnych typograficznych manier. Litery mają złoty kolor, co nawiązuje do asortymentu sklepu. Warto zatrzymać się przy witrynie i przyjrzeć aranżacji, która utrzymana jest w kolorystyce agatów. Wyróżnikiem jest ekspozytor pod produkty, które swoimi proporcjami wkomponowują się w olbrzymie okna, a formą nawiązują do stylu elewacji. Ciekawostką jest to, że dawniej witrynę wypełniała bujna roślinność – po metamorfozie owa roślinność wróciła w zupełnie innej formie – druków 3D odzwierciedlających liście monstery, niezwykle oryginalnych pnączy pochodzących z Meksyku.

PAW II, os. Zgody 7

Z entuzjazmem przywoływane są znacznych rozmiarów neony, dziś niestety nie do powtórzenia. Na modernistycznym bloku obecne były zarówno w układzie pionowym, jak i poziomym: „Dywany”, „Świat dziecka”, „PAW”. Całość – utrwalona na zdjęciach i kolorowych pocztówkach – robi duże wrażenie. Widać, jak ważna była proporcja neonów wobec przestrzeni architektonicznej. Inspiracją dla projektantki był właśnie neon „PAW”. A ponieważ nie da się odtworzyć historycznego neonu – takiego jaki stał na krawędzi zadaszania nad ciągiem sklepów na parterze umieszczono napis „PAW”. Lekko zmodyfikowano kształt litery „P”, poza tym wykorzystana została ta sama zasada konstrukcji liter: dwa elementy, poziome proporcje, poziomy, prążkowany rytm wypełnienia. Napis stanowi tło dla manekinów w wystawie sklepowej, na których zależnie od okoliczności i świąt wymieniana jest bielizna czy odzież. W czasie trwania okresu dostosowawczego udało się wyegzekwować usunięcie szpecących reklam aparatów słuchowych.

Świat Dziecka, os. Zgody 7

Sklep Świat Dziecka znajduje się w ciągu lokali handlowych pod adresem osiedle Zgody 7. W latach 60. ten modernistyczny budynek zdobiły neony – po jednym do każdego sklepu.

W stworzonym projekcie liternictwo nawiązuje do historycznego napisu – spektakularnego neonu umiejscowionego nad ciągiem sklepu na wysokości parteru. Odtworzony napis został lekko zmodyfikowany, zachowano jednak tę samą zasadę konstrukcji liter oraz proporcje.

Zasady obowiązujące na terenie Parku Kulturowego Nowa Huta regulują rozmiar szyldu. Logo sklepu zostało umiejscowione wewnątrz ogromnej witryny. Powstał kaseton płaszczyznowy z charakterystycznym napisem podświetlonym neutralnym białym światłem. Projektantkom – Annie Węgrzyniak i Katarzynie Cichockiej – zależało na dobrej widoczności od zewnątrz, zarówno po zamknięciu sklepu w godzinach wieczornych, jak i przy świetle słonecznym odbijającym się od szyb witryny.

Witryna została podzielona na dwie części: pierwsza – mniejsza, po lewej stronie drzwi – prezentuje asortyment sklepu w sposób spójny i uporządkowany, nawiązujący do charakteru produktów dla dzieci. Przedmioty są eksponowane na kolorowych półkach i ekspozytorach, na tle kolorowych kształtów, korespondujących z drugą częścią witryny. Druga część – większa, wypełniona przestrzennymi, kolorowymi kształtami – przywodzi na myśl zabawę oraz wnętrze pokoju dziecięcego. Tak skonstruowana wystawa z daleka przykuwa uwagę i zachęca do wejścia do kultowego sklepu. Na szybie drzwi znajduje się wyklejka z godzinami otwarcia oraz informacją o możliwości wypożyczenia specjalistycznego sprzętu – laktatorów; zawiadamia również o monitoringu. Ze względu na wielkość całej witryny, drzwi zostały dodatkowo oznaczone powtarzającym się wewnątrz wzorem.

Spacerownik po nowuhuckich szyldach i witrynach

Spacerownik po nowuhuckich szyldach i witrynach

Cafe NOWA Księgarnia, os. Zgody 7

Właściciele kawiarni od początku wiedzieli o planach wprowadzenia Parku Kulturowego Nowa Huta i wszelkie kwestie związane z witryną były dostosowywane do tych wytycznych już na etapie projektowym i inwestycyjnym. Nad wszystkim czuwała załoga Krakowskiego Biura Festiwalowego – operatora Zgody 7 –miejsca spotkań.

Operatorami NOWEJ są Jacek i Agnieszka Dargiewiczowie, aktywiści z Nowej Huty, założyciele Fundacji Faktor Kultura, właściciele popularnego nowohuckiego Klubu Kombinator. Podczas urządzania księgarni skupili się na tym, by zachować przejrzystość witryny oraz na odpowiedniej ekspozycji książek. Na witrynie z widokiem na aleję Róż umieszczono stoliki i wygodne fotele, goście mogą się tu delektować aromatyczną kawą i pysznymi deserami. Brak naklejek czy innych „ozdobników” stał się wyróżnikiem, a także elementem, za który goście bardzo cenią to miejsce.

Cafe NOWA Księgarnia działa od listopada 2018 roku, współdzieląc przestrzeń z punktem informacji miejskiej InfoKraków. Nad wejściem do kompleksu góruje neon „Zgody 7”, dlatego z łatwością można tu dotrzeć z przystanku komunikacji miejskiej czy pobliskiego parku.

To pierwsza od lat kameralna księgarnia w Nowej Hucie. Oferuje szeroki wybór książek dla dzieci, literaturę współczesną, komiksy, albumy, reportaże, a także półkę z literaturą nowohucką.

W ofercie są też plakaty i pocztówki nowohuckich grafików. Regularnie organizowane są tu warsztaty i spotkania autorskie. Całość urządzono w nawiązującym do atmosfery starej części Nowej Huty stylu retro lat 50. – 70. Miejsce zachęca zarówno do spędzania tu czasu wolnego, coworkingu, czytania, odrabiania lekcji czy cichej pracy, jak i do swobodnych rozmów, nie tylko o literaturze.

Modech, os. Krakowiaków 4

Sklep zlokalizowany jest naprzeciwko Teatru Ludowego, w partii parterowej części budynku mieszkalnego, przy którego powstawaniu, według relacji jednego z mieszkańców, pracowała kobieca ekipa murarska. Ma on trzy obszerne witryny, których ciąg jest przedzielony drzwiami wejściowymi na dwie części – po lewej znajdują się dwa okna wystawowe, po prawej – jedno.

Wyzwaniem, którego podjęły się projektantki Anna Węgrzyniak i Katarzyna Cichecka, było uporządkowanie witryn. Wybrały proste liternictwo w kontraście do bogatego asortymentu sklepu. Wewnątrz każdego okna, w górnej części nad witryną pojawiają się trójwymiarowe napisy informujące o dostępnym w sklepie asortymencie – w każdym oknie jeden wyraz: Chemia, Ceramika, Narzędzia. Na drzwiach wejściowych pojawia się wyklejka z nazwą sklepu „Modech” oraz informacja o godzinach otwarcia lokalu.

Wnętrze witryn zostało podzielone na trzy obszary asortymentowe – charakterystyczne dla sklepu. Prezentują produkty w sposób uporządkowany, zasadą organizującą jest spójność kolorystyczna oraz ekspozycja głównych gałęzi handlowych sklepu. Pierwsza witryna, utrzymana w jasnej zieleni, eksponuje produkty gospodarcze – widnieje tu napis „Chemia”. Druga witryna, zachowana w kolorystyce kremowo-beżowo-białej, wypełniona jest produktami ze szkła i ceramiki, pojawia się tu napis „Ceramika”. Ostatnia, w szarościach, eksponuje uporządkowane narzędzia oraz przybory stolarskie i ogrodnicze; tu znajduje się wyraz „Narzędzia”. Zabieg wykorzystujący duże płaszczyzny koloru i segregacja asortymentu podzielonego na trzy grupy nawiązuje do rekwizytów teatralnych – przechodniowi przychodzi na myśl znajdujący się *vis-à-vis* sklepu Teatr Ludowy.

Neko, os. Słoneczne 9

Neko znajduje się w ciągu sklepów i punktów usługowych (fryzjer, ubezpieczenia, wędliny) w parterowej części bloku z dużym przeszkleniem. Przed wprowadzeniem Parku Kulturowego szyby sklepu były oklejone niebieską folią, przez co jego asortyment był niewidoczny, a przecież jest to profesjonalny sklep papirniczy oferujący bardzo szeroki wybór produktów. Po zdjęciu folii sklep nie obradował się na nowo. Projektantka Anna Zabdyrska wykorzystała szybę, na której w formie wyklejki pojawił się napis ze specjalnie zaprojektowanych liter.

Huta Styłu, os. Szklane Domy 1

W ramach zadania „Szyldy w Nowej Hucie” realizowanego w 2020 roku przez Fundację Fundusz Partnerstwa została odświeżona witryna popularnego sklepu z tanią odzieżą. Sklep ten, chociaż działa już od ponad sześciu lat, wciąż nie miał nazwy. Mimo to stanowił i stanowi nadal centrum życia lokalnej społeczności! Może stoi za tym fenomen bloku szwedzkiego? Niewątpliwie jest to budynek szczególny. W opracowaniach muzealnych oraz na stronie Krakowskiego Szlaku Modernizmu czytamy, że ten modernistyczny, wolnostojący blok mieszkalny na osiedlu Szklane Domy został wybudowany w latach 1957–1959 według projektu Marty i Janusza Ingardenów. Inspiracją stał się pobyt Ingardena w Szwecji. Architekt przywiózł stamtąd zupełnie nowe, rewolucyjne pomysły na budownictwo mieszkaniowe. Blok szwedzki był na wskroś nowoczesny: postawiony na słupach, wykonany w konstrukcji szkieletowej, dzięki czemu można było dowolnie rozplanować wnętrza. Na elewacji zrezygnowano z ozdób; duże okna miały wpuszczać do mieszkań jak najwięcej światła. Zamiast cegieł do budowy wykorzystano Siporex, beton komórkowy na szwedzkiej licencji. Ten nowatorski materiał umożliwił powiększenie okien i balkonów-loggi. Jakby tego było mało, blok szwedzki był jeszcze kolorowy – pełna ekstrawagancja w stonowanej, niemal monochromatycznej Nowej Hucie. Jak pisze Magdalena Smaga, nowy budynek wpisywał się w dotychczasową zabudowę, a jednocześnie ją zaburzał. Spełniał pięć zasad architektury nowoczesnej Le Corbusiera. Od samego początku zaplanowano w nim lokale usługowe; miały się w nich znaleźć pasmanteria, sklep nasienno-ogrodniczy, drogeria i sklep z artykułami motoryzacyjnymi.

Problem, który rozwiązały projektantki Sylwia Doliszna i Justyna Podczasi, polegał na uszeregowaniu i uporządkowaniu zróżnico-

wanego asortymentu na wystawie sklepu: od jedwabnych bluzek po kieliszki do nalewek i wesołe Mikołaje. To wyzwanie stworzyć taką witrynę, która będzie miejscem ekspozycji dla 1000 i jeden drobiazgow. Kto się wychował w PRL, ten wie, jak kochaliśmy te sklepy z drobiazgami i tzw. durnostojkami – i te z ekskluzywnymi (również) tanimi ciuszkami. Na dzień dobry pani Jola, szefowa, zaaprobowwała nazwę „Huta stylu”, sklep dołączył więc do wielu miejscowych biznesów mających w nazwie słowo „Huta”, takich jak: Lodowa Huta, Syta Huta, FizjoHuta, Huta Wypieków. Projektantki przygotowały wieszaki do eksponowania ubrań oraz kubiki dla drobiazgow. W witrynie zamontowano szyld: podwieszane do sufitu przestrzenne litery w kolorze kobaltowym, połączone metalowym prętem. Na drzwiach do sklepu, ozdobionych kratą w tym samym kolorze, umieszczono tabliczkę z godzinami otwarcia i hasłem „Dbamy o Państwa w dobrym stylu...”. Całość połączył motyw guzików, obecnych w literach i na wyklejkach.

Cukiernia Pingwinek, os. Słoneczne 14

Tutaj metamorfoza przebiegała etapami i w pierwszej kolejności polegała na przeprojektowaniu identyfikacji wizualnej tej marki. Artystki stworzyły nowe logo dla Pingwinka, zaproponowały też wymianę markizy na nową, z napisem „Ośladzamy życie od 2002 r.”. Dodatkowo uporządkowane menu na jednej tablicy doda witrynie uroku i ułatwi klientom składanie zamówień.

Regulacje Parku Kulturowego szczegółowo określają wygląd markiz. Są one traktowane jako urządzenia techniczne, ale tylko do czasu, gdy pojawi się na nich napis. Markiza z napisem jest już reklamą, za którą trzeba zapłacić. Każdy, kto chce, by nad jego lokalem znalazła się taka ozdoba, musi przejść następującą ścieżkę: ustalić format nośnika, uzyskać zgodę właściciela nieruchomości (w tym wypadku była to wspólnota mieszkaniowa), wypełnić wniosek i złożyć go do Urzędu Miasta Krakowa (dodatkowe informacje znajdują się na www.bip.krakow.pl/uchwalakrajobrazowa).

Pan Pingwinek będzie miał też nowy szyld semaforowy. Widnieje na nim minimalistyczny wizerunek pingwina. Właściciel cukierni, pan Łukasz, początkowo niepokoił się, że w subtelnych liniach trudno będzie klientom odgadnąć postać zwierzątka, ale postanowił zaufać projektantkom. „Zmieniła się moja świadomość estetyki – przyznał. – Impulsem do zmian były spotkania z projektantkami. Już od dawna myślałem o nowej identyfikacji wizualnej dla cukierni, ale wciąż nie było na to czasu”.

Serwis rowerowo- -narciarski, os. Centrum B5

Pan Piotr, właściciel firmy, która wcześniej miała siedzibę – małej warsztat i sklep – na osiedlu Szklane Domy 1, przeniósł się do bardziej przestronnego lokalu i zalicza się do miłośników neonej Nowej Huty. Od razu po przeprowadzce zaczął myśleć o neonie. Jednocześnie prowadzona przez niego działalność nie wymaga dodatkowych zabiegów marketingowych – serwisant ma bardzo dużo klientów, bo jest wysokiej klasy specjalistą. Ostatecznie nie będzie realizowany neon rurkowy, tylko litery podświetlane cienutkim paskiem ledowym. Tego typu rozwiązanie zaproponowała projektantka Anna Zabdyrska. Obok wejścia natomiast znajdzie się podświetlana grafika.

Kawa kwiaty i warsztaty, os. Centrum B8

„Blok francuski” przy al. Przyjaźni zwany był „blokiem eksperymentalnym”. Zaprojektowany przez Kazimierza Chodorowskiego, został wzniesiony w latach 1957–1959. Przy jego budowie połączono doświadczenia naukowców z Zakładu Badawczego Katedry Budownictwa Żelbetowego Politechniki Krakowskiej, specjalistów z Miastoprojektu i wykonawców ze Zjednoczenia Budownictwa Miejskiego w Nowej Hucie. Dzięki tej współpracy powstał budynek całkowicie uprzemysłowiony i prefabrykowany. Struktura budynku bazuje na konstrukcji szkieletowej z tzw. odpowietrzonego betonu. Technika ta polega na usuwaniu nadmiaru wody za pomocą próżni. Mała ilość wody w rozrabianym betonie po jego stężeniu gwarantowała większą wytrzymałość materiału.

Blok o długości 74 metrów ma wysokość ośmiu kondygnacji. Poziom piwnic budynku został wykonany w technice żelbetowej, w wyższych kondygnacjach zastosowano technikę prefabrykacji. Celem tych eksperymentów było uproszczenie formy i konstrukcji, ale przede wszystkim oszczędność drewna oraz zmniejszenie kosztów budowy.

Na parterze mieściły się lokale handlowo-usługowe. Swoją siedzibę miało tu biuro turystyczne Orbis i Klub PTTK oraz salon meblowy. Autorami projektu wewnątrz – mebli i malowideł ściennych – byli Irena Pać-Zaleśna, Zdzisław Szpyrkowski i Alina Zięba. Na parterze znajdowała się przeszklona ściana o giętych narożach charakterystycznych dla warszawskiego modernizmu. Ta część

budynku wspierała się na okrągłych słupach, które miały swoją kontynuację w rytmicznym podziale górnych partii elewacji.

W pierwszym lokalu (od strony bloku szwedzkiego) od 2019 roku mieści się sklep Kawa kwiaty i warsztaty. To miejsce, które powstało z chęci dzielenia się umiejętnościami, miłości do dobrej kawy, ciekawości ludzi i patriotyzmu lokalnego. Z ulicy widać wnętrze lokalu wypełnionego kwiatami, wygodnymi meblami i stołami do warsztatów. Można też dostrzec stojaki, które spełniają nie tylko funkcję ekspozycyjną – niedawno prezentowana była tam wystawa członków i członkiń Stowarzyszenia MOSAIC, ale można też dzięki nim rozdzielić przestrzeń tak, by w czasach pandemii klienci w bezpieczny sposób korzystali z kawiarni.

Łancafe, os. Centrum E25

W 1985 roku krakowski oddział SARP na zlecenie Spółdzielni Mieszkaniowej „Budostal” zorganizował konkurs architektoniczny na projekt zabudowy nowohuckiej skarpy sąsiadującej z placem Centralnym. Konkurs miał charakter studialno-realizacyjny: I etap miał obejmować budowę osiedla mieszkaniowego, a kolejne ewentualną realizację rozbudowanego programu rekreacyjnego wokół planowanego w tym miejscu zalewu. Z warunków konkursu można się dowiedzieć, że szukano „rozwiązania o charakterze krajobrazowo-parkowym w takim układzie, aby wraz z placem Centralnym i projektowaną zabudową mieszkalną tworzyły przestrzenny znak rozpoznawczy w skali miasta”. Oczekiwano zatem rozwiązania, które obok wartości funkcjonalnych będzie mieć i krajobrazową i artystyczną.

Zwyciężył wówczas projekt autorstwa zespołu w składzie: Romuald Loegler, Wojciech Dobrzański, Michał Szymanowski (współpraca Zbigniew Domański, Barbara Dziewońska, Elżbieta Koterba). Całość była utrzymana w stylistyce postmodernizmu.

W parterowej części przewidziano lokale usługowe. Obecnie znajduje się tu bar orientalny, placówka pocztowa, szkoła językowa, gabinety lekarskie oraz kawiarnia. Łatwo tutaj trafić, gdyż już z placu Centralnego widoczny jest sztyld semaforowy – żółta filizanka. Sztyld ten istnieje od 2015 roku i wpisuje się w ramy uchwały o Parku Kulturowym Nowa Huta. Nad wejściem widnieje napis „łancafe”, kiedyś podświetlany białym kolorem ledów. Atutem miejsca jest widok na użytek ekologiczny Łąki Nowohuckie, latem klienci rozsiadają się w leżakach, a dzieci huśtają się na linach na pobliskim klonie.

Owoce i warzywa, os. Ogrodowe 12

„To jest taki przypadek, który ma pokazać, że da się zrobić ciekawy projekt dla sklepu spożywczego” – mówi Anna Zabdyrska. W Nowej Hucie jest dużo sklepów sieciowych, natomiast sklep „Owoce i warzywa” jest prywatnym biznesem. Nie ma jeszcze żadnej identyfikacji wizualnej po niedawno ukończonym remoncie elewacji (o samym odświeżeniu/myciu elewacji warto poczytać w grupie na portalu społecznościowym Facebook „Ratujemy architekturę Nowej Huty – fotodokumentacja”). Natomiast ciekawostką jest fakt, że lokal już na etapie projektowania budynku został przeznaczony na sklep warzywno-spożywczy. Na zapleczu ma specjalne miejsce do przechowywania produktów, nie zmieniło się ono od siedemdziesięciu lat. Odpowiedzialna za zaprojektowanie nowego szyldu Anna Zabdyrska odniosła się do wzorów z lat 60. i 70. XX wieku, lecz nie wprost. Owszem, przypomina czy nawiązuje do tych wzorów, ale to, co powstało, jest rozwiązaniem na wskroś współczesnym. Wyzwaniem było stworzenie takiego szyldu, któremu nie będzie przeszkadzała charakterystyczna dla najstarszych osiedlowych punktów usługowych roleta w formie kratownicy. Ta roleta pełni też istotną funkcję zabezpieczającą, niestety ze względu na stan techniczny nie jest chowana w ciągu dnia (konieczny jest remont, na co decyduje się niewielu przedsiębiorców – autentyczną działającą kratownicę-roletę można obejrzeć w sklepie ogrodniczym Cyprys na osiedlu Willowym 29). Pierwotny projekt zakładał wykorzystanie wąskiego pasa szyldowego na fasadzie bloku powyżej sklepowego okna, również przepisy parku kulturowego pozwalały na takie rozwiązanie. Miał być zrobiony z blachy ciętej i malowany proszkowo, bardzo estetyczny, idealnie wpisujący się w tę przestrzeń. Wiązałoby się to z opłatą, bo trzeba pamiętać, że właściciel nieruchomości może

(nie musi) pobierać opłatę z tytułu udostępnienia fasady dla szyldu. Ostatecznie nie zrealizowano pomysłu na szyld na fasadzie, a projektantki zdecydowały się na duże, jasne formy, z którymi weszły do wnętrza sklepu.

Kalendarium działań w projekcie

09.2021	Opracowanie materiałów graficznych
29.09.2021	Założenie fanpejdza „Nowohuckie Pogotowie Szyltowe”
13.10.2021	Utworzenie cyklicznego wydarzenia „Pomożemy Ci w zmianie szyldu”
13.10– 29.12.2021	Stacjonarne cotygodniowe konsultacje dla przedsiębiorców w Domu Utopii – Międzynarodowym Centrum Empatii
09–10.2021	Opracowanie graficzne i druk ulotki informacyjnej
10.2021	Dotarcie z ulotką do 300 sklepów i punktów usługowych
13.10.2021	Spotkanie inauguracyjne NPS dla przedsiębiorców i osób zainteresowanych
09–10.2021	Prowadzenie Mobilnego Punktu Pogotowia Szyltowego
10–12.2021	Fotodokumentowanie witryn i szyldów
10–12.2021	Kampania promocyjna w mediach społecznościowych (Facebook)
10–12.2021	Realizowanie nagrań do filmu „Metamorfozy nowohuckich szyldów i witryn. Nowohuckie Pogotowie Szyltowe”
10.2021	Wybranie trzech sklepów do pracy projektowej
11.2021	Opracowanie projektów dla trzech sklepów: Świat Dziecka, Modech, Jubiler
12.11	Publikacja w „Głosie – Tygodniku Nowohuckim”
16.11.2021	Publikacja w whitemad.pl
17.11.2021	Publikacja w kraków.pl
9.12.2021	Publikacja w lovekrakow.pl
22.12.2021	Publikacja w naszahuta.pl
27.12.2021	Publikacja w lovekrakow.pl
9.12.2021	Publikacja w marketingprzykawie.pl
29.12.2021	Spacer szlakiem witryn i szyldów dla Radio Kraków
29.12.2021	Spotkanie podsumowujące (on-line)
12.2021	Realizacja projektów szyldów i witryn oraz praca nad publikacją „Spacerownik po nowohuckich szyldach i witrynach”

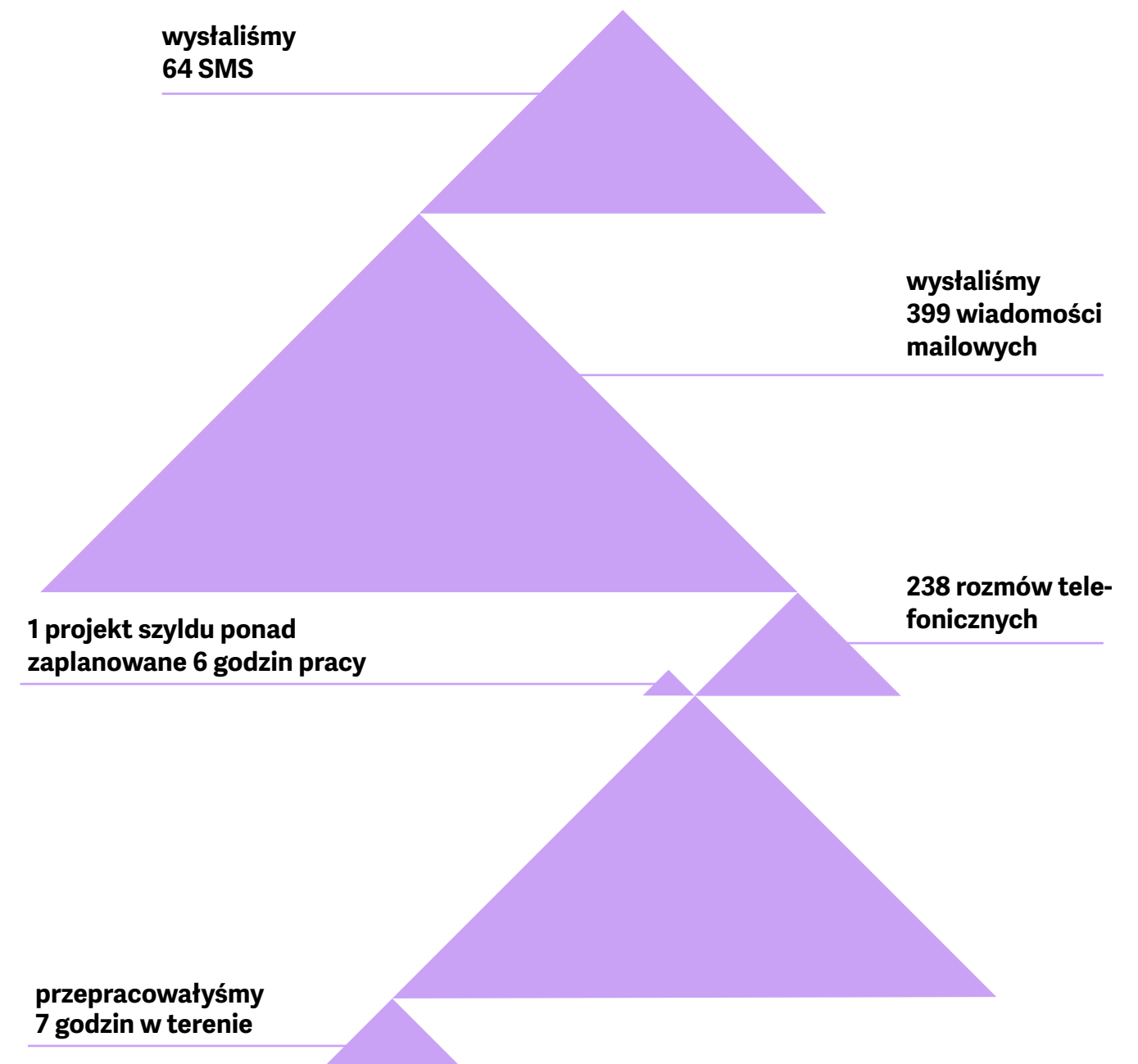
Statystyki

W ramach Mobilnego Punktu Pogotowia Szyldowego przeprowadziliśmy:

łącznie

100

godzin doradztwa

Bibliografia

Leszek J. Sibila, Nowohucki desing. Historia wnętr i ich twórcy 1949–1959, katalog wystawy, Muzeum Historyczne Miasta Krakowa, Kraków 2007.

Ryszard Dzieszkiński, Jan L. Franczyk, Encyklopedia Nowej Huty, Kraków 2006.

Jerzy A. Karnasiewicz, Nowa Huta. Okruchy życia i meandry historii, Kraków 2003.

Wywiad M. Szymczyk-Karnasiewicz z Januszem Trzebiatowskim dla „Głosu – Tygodnika Nowohuckiego”, Kraków 2004, <http://www.karnasiewiczstudio.pl/files/Ka%C5%BCdy%20artysta%20marzy%20o%20dziele,%20kt%C3%B3re%20dopiero%20zrealizuje%20GTNH%205.03.2004.pdf>

Strony www i inne źródła

<https://krakow.interia.pl/news-neonowa-huta-spacer-w-blasku-swiatel,nld,2477201>

http://www.nhpedia.pl/budynek_dawnego_kina_swit_os_teatralne.html

https://zbk-krakow.pl/aktualnosci_ogolne/225070,1999,komunikat,zakonczył_sie_i_etap_remontu_pawilonu_handlowego_na_os__centrum_d_7.html

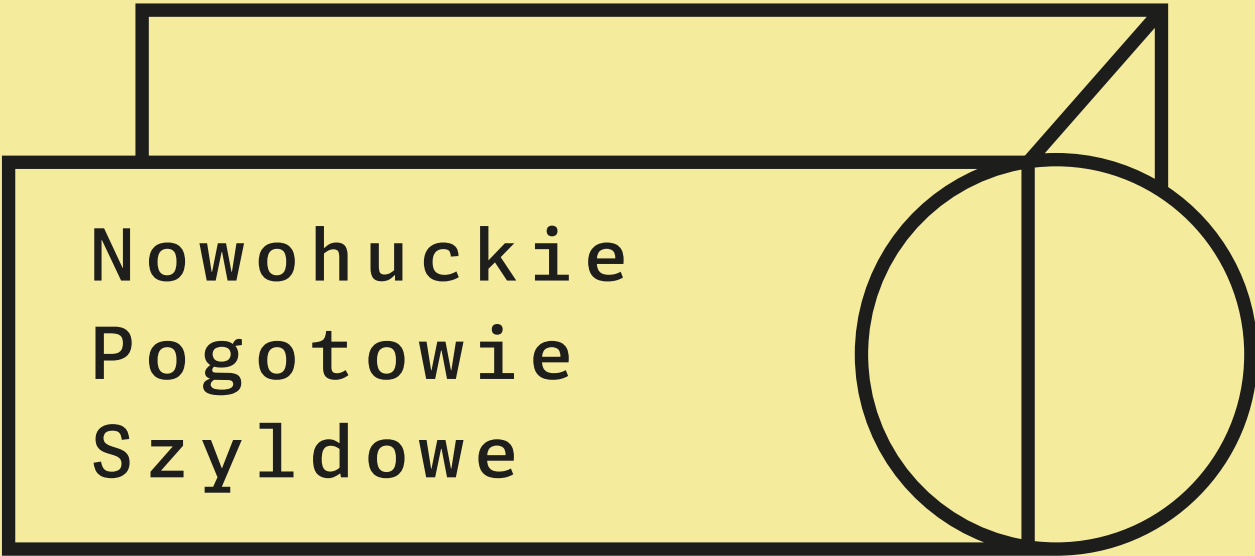
https://zbk-krakow.pl/225234,artykul,lokale_uzytkowe.html/225287,artykul,standardy_oznakowania_lokali_uzytkowych.html

<https://www.facebook.com/groups/Ratuj.Arch.NH>

<https://krakow.wyborcza.pl/krakow/7,44425,27831969,nowa-huta-pomnikiem-historii-prawdopodobnie-juz-w-sierpniu.html>

Dorota Jędruch, <https://pomozlak.pl/centrum-e/>
Magdalena Smaga, <https://szlakmodernizmu.pl/baza-objektow/blok-francuski/>

Nowohuckie Pogotowie Szydłowe

Tekst i zdjęcia:

Małgorzata Szymczyk-Karnasiewicz

Oprawa graficzna i skład:

Katarzyna Cichecka, Anna Węgrzyniak

Spacerownik opracowano w ramach realizacji zadania publicznego Gminy Miejskiej Kraków w zakresie rewitalizacji pn. „Nowohuckie Pogotowie Szydłowe” (2021)